

O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLAR
YO'NALISHI**

UDK:811.8

Gulchehra HOJIYEVA,
Buxoro davlat universiteti katta o'qituvchisi, (PhD)
E-mail: durbora@mail.ru
Fotima MUSTAFOYEVA,
Buxoro davlat universiteti talabasi

SAN'ATGA DOIR TERMINLAR VOSITASIDA FRAZEOLGIK BIRLIKLARNING IFODALANISHI (O'ZBEK VA FRANSUZ TILLARI MISOLIDA)

Annotatsiya

Ushbu maqola tilshunoslikda frazeologiya va frazeologizmlarning tutgan o'rni, bu borada yetuk olimlar fikri, hamda san'atga oid terminlar vositasida yasalgan iboralar va ularning fransuz va o'zbek tillaridagi chog'ishtirma tahliliga bag'ishlangan.

Kalit so'zlar: Frazeologiya, frazema, frazeologik qatlam, san'at terminlari, avj, nog'ora, faire chanter quelqu'un, jouer des flûtes, se mettre au diapason, connaître la chanson, jouer la comédie.

ВЫРАЖЕНИЕ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ ЧЕРЕЗ ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ТЕРМИНЫ (НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКСКОГО И ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКОВ)

Аннотация

Данная статья посвящена роли фразеологии и фразеологизмов в языкознании, мнению зрелых ученых на этот счет, а также анализу выражений, составленных с использованием художественных терминов и их сочетаний во французском и узбекском языках.

Ключевые слова: Фразеология, фразеология, фразеологический пласт, терминология, кульминация, барабан, Faire chanter quelqu'un, jouer des flûtes, se mettre au diapason, connaître la chanson, jouer la comédie.

EXPRESSION OF PHRASEOLOGICAL UNITS THROUGH ART TERMS (EXAMPLE OF UZBEKI AND FRENCH LANGUAGES)

Annotation

This article is devoted to the role of phraseology and phraseologisms in linguistics, the opinion of mature scientists in this regard, as well as the analysis of expressions made using artistic terms and their combination in French and Uzbek languages.

Key words: Phraseology, phraseology, phraseology layer, terms of art, climax, drum, faire chanter quelqu'un, jouer des flûtes, se mettre au diapason, connaître la chanson, jouer la comédie.

Kirish. Ma'lumki, san'atning ikki amaliy va badiiy turi mavjud. Badiiy san'at turlariga zardo'zlik, kulolchilik, naqqoshlik, kashtachilik, libos yaratish singarilar, amaliy san'at turlariga esa, haykaltaroshlik, rassomlik, badiiy adabiyot kino, teatr, musiqa kabilar mansub bo'lib, shuningdek, tasviriy va ifodali san'at turlari farqlanadi [1]. Ayrim bir san'at turlari tasvirlasa, boshqalari ifodalaydi. Mazkur san'at sohasiga doir terminlarning frazeologik birliklarda ifodalanib kelish holatlarini ham tez-tez uchratish mumkin [7].

"Frazeologiya" so'zi grekcha "phrasis" so'zidan kelib chiqqan bo'lib, ifodalash, nutq normasi, "logos" tushuncha, ta'limot ma'nolarini ifodalaydi. Lingvistik termin sifatida u tilshunoslikning alohida bir bo'limini tashkil etib, ushbu bo'lim turg'un so'z birikmalarini o'rganadi. Tilshunoslikda ular frazeologizmlar yoki frazeologik birliklar deb ataladi va biror tilga tegishli bo'lgan iboralarning barchasini ifodalash uchun xizmat qiladi [1]. Tilning lug'at tarkibiga faqat so'zlar emas, balki turg'un bo'lib qolgan so'z birikmalari ham kiradi. Frazeologizmlar tilning leksikasiga kirishi sababli frazeologiyaga tilshunoslikning leksikologiya sohasiga kiruvchi bir bo'limi sifatida qaraladi [1].

Adabiyotlar tahlili. Fanda frazeologiya sohasida dunyo olimlari katta yutuqlarni qo'lga kiritgan va hozir ham ko'pgina yangiliklar amalga oshirilmoqda. Jumladan, fransuz tilshunosligida Sh.Balli (Французская стилистика. М., ИИЛ, 1961), rus tilshunoslaridan G.A. Nazaryan (Фразеология современного французского языка. ВШ, 1987.), V.G. Gak (Беседы о французский слове. М., Просвещение, 1966.) N.M. Shanskiy (Фразеология современного русского

языка. М., ВШ, 1969.), V.V. Vinogradov (Основные фразеологических единиц в русском языке. М., 1972.) kabilar, shuningdek, o'zbek tilshunosligida A.Narziqulov (К вопросу художественного перевода с французского на узбекский язык. Т., Фан, 1974.), Sh.Rahmatullayev (O'zbek tilining izohli frazeologik lug'ati. – T.: O'qituvchi, 1978), G'. T. Salomov (Tarjima nazariyasi asoslari. T.: O'qituvchi, 1983.), A.E. Mamatov (Hozirgi zamon o'zbek adabiy tilida leksik va frazeologik norma muammolari T., 1991.) hamda A.A. Abduazizovlar (Tilshunoslik nazariyasiga kirish. T., Sharq, 2010) katta izlanishlar olib borib, soha rivojiga o'zining munosib hissasini qo'shdi. Shuningdek, o'zbek tilshunosligida bugungi kunda F.A. Badalov (Frazeologik birliklarning semantik xususiyatlarini o'rganishdagi ba'zi – bir mulohazalar. Xalqaro simpozium materiallari. Termiz. 2004.), N.N. Suvonova (Frazeologiyaning sistem-satx birligi sifatidagi talqini (fransuz tili materialida) fil.f.nom...dissert. 2008.) Sh.S. Imyaminova (Nemis tili frazeologiyasi. Mumtoz so'z, T., 2011), G.E. Hakimova (Zoonomik komponentli frazeologik birliklarning strukturaviy va semantik xususiyatlari. Avtoref. fil.f.nom. 2008) lar tomonidan frazeologiyaning turli qirralarini ko'rsatib beruvchi ilmiy ishlar amalga oshirildi [4].

Tahlillar. Til qurilishining lug'at sathida leksik va frazeologik qatlamlar mavjud. Lug'at sathidagi frazeologik qatlam (uni o'rganuvchi soha ham) frazeologiya deb yuritiladi. Frazeologiyaning hajmini keng tushunish va tor tushunish bor. Keng tushunishda frazeologiya doirasiga, so'zlarning turg'un birlashmalaridan tashqari, maqol, matal, aforizm ham mansub deb qaraladi. Frazeologiya deb so'zlarning semantik bog'lanishlarini tushunish ham mavjud. Bu hodisalardan faqat

bir turini – soʻzlarning turgʻun birlashmalarini – til birligi deb baholash mumkin. Olimlar aniq ilmiy kriteriyalarga suyanib, frazeologik birlik deb soʻzlarning barcha tur turgʻun birlashmalarini emas, balki shulardan bir qismini tan oladilar. Frazeologik birlik boʻlish uchun soʻzlarning turgʻun birlashmasi obrazli maʼno, koʻchma maʼno anglatishi shart. Frazeologik birlikdan (iboradan) yaxlitligicha anglashiladigan maʼno uning tarkibidagi soʻz-komponentlarga xos leksik maʼnolarning oddiy yigʻindisiga teng boʻlmaydi, iboraning maʼnosi umumlashma maʼno, maxraj maʼno sifatida namoyon boʻladi [7].

Yuqoridagi fikrlarga hamohang aytish mumkinki, tilshunoslikda har bir tilning lugʻat tarkibi leksik va frazeologik qatlamlardan iborat va lugʻat tarkibidagi frazeologik qatlam frazeologiya sohasi deb yuritiladi [5].

Bizga maʼlumki, frazeologik birliklarning oʻrganilish darajasi rivojlanishi bilan birgalikda uning turli guruh va boʻlimlarga boʻlinishi kuzatiladi. Ushbu guruh va boʻlimlar frazeologik birliklar ifodalanishi va tuzilishining turli xususiyatlariga qarab ajratiladi. Tilshunoslikda frazeologiya qatlami leksikologiyaning kichik bir boʻlimi sanalib kelinardi. Keyingi yillarda uning ustida olib borilgan koʻplab ilmiy izlanishlar va ulardagi turli yangilik jihatlari frazeologiya tilshunoslikning katta bir qismi deb qaralishiga olib keldi. Chunki uning tilda miqdori jihatidan ham, maʼnodorligi jihatidan ham juda keng ekanligi eʼtiborga molikdir [2].

Frazeologik birliklar tilshunoslikda frazeologizm, frazeologik yoki turgʻun ibora, frazeologik birikma va ibora kabi bir nechta nomlar bilan ataladi [6].

Bir soʻz bilan aytganda, frazeologizmlar ikki va undan ortiq soʻzlarning turgʻun birikmasidir. Frazeologik birliklar (bundan keyin FB) larning tarkibida nechta soʻz ishtirok etishiga qaramay, ular yagona umumiy maʼnoga birlashadi va emotsional-ekspressiv maʼnoni ifodalaydi. Agar erkin soʻz birikmalari nutq davomida yaratilsa, turgʻun soʻz birikmalari, yaʼni iboralar nutq davomida yaratilmay, tayyor holda qoʻllaniladi. Ular baʼzan soʻzga, soʻz birikmasiga va baʼzan butun bir gapga teng maʼnoni anglatishi mumkin.

Qismlarga xos maʼnolar umumiy iboradan anglashiladigan maʼnoni toʻgʻridan-toʻgʻri izohlab kelmaydi, shu sababli iboralarda ifoda plani bilan mazmun plani orasidagi bogʻlanish shartlilik tashkil etadi. Bunda bittadan ortiq soʻz yaxlitligicha maʼlum bir obraz asosida koʻchirish yoʻli bilan semantik taraqqiyotni boshdan kechiradi. Maʼlum bir obraz asosida yuzaga kelgan ana shunday ustama koʻchma maʼnoga «frazeologik maʼno» [10] deyish mumkin.

Akademik V.V. Vinogradov FB-larni maʼnosidagi motivatsion oʻzgarishlariga koʻra yaʼni frazemadan yaxlitligicha anglashilgan maʼno bilan uning tarkibidagi leksemalar anglatadigan maʼnolar orasidagi munosabat asosida frazemalarning uch semantik turini farqlaydi [10]:

1. frazeologik butunlik;
2. frazeologik chatishma;
3. frazeologik qoʻshilma.

I.B. Arnold ingliz frazeologik birliklarini uch turini farqlagan: set-expressions, semi fixed combinations, free phrases deb ajratilgan birliklar V.V. Vinogradov klassifikatsiyasiga toʻla mos keladi [9]. Lekin shuni alohida taʼkidlab oʻtish kerakki, ingliz tili frazeologik fondining asosiy qismini frazeologik butunliklar tashkil qiladi.

FB-lar obrazlilik va ekspressivlikni vujudga keltiruvchi murakkab vositalar boʻlib, ular badiiy, siyosiy, publitsistik matnlarning ifodaviy taʼsirchanligini oshirishga xizmat qiladi, shuning uchun ham FB-larni oʻrganish stilistikada ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, FB-lar ixcham maʼno jihatdan salmoqdor birliklar sifatida davr ruhiga mos keladi, chunki hozirgi milliy qadriyatlarning tiklanish davri soʻzlovchidan tilni chuqur bilishni, fikrni ixcham, asosli obrazli va taʼsirchan shaklda ifodalashni talab etadi.

Jumladan, sanʼat terminlari bilan bogʻliq boʻlgan frazeologik birliklarda ham obrazli maʼno mazmuni mavjud «avjga minmoq», «avjga chiqmoq» nima (oʻzining) – «avjga chiqarmoq» kimdir nimanidir [7]. «Yuqori darajaga koʻtarilmoq», «avjga chiqmoq», sinonimi: «avjga minmoq», «avjga mindirmoq»; «avjga yetmoq» [7] kabi variantlari mavjud boʻlib, oʻzbek tilida gar tarkibida asarda quyidagicha qoʻllanishini kuzatish mumkin: «Choʻlga bahor keldi. Paxta terimi avjga chiqqan kunlarda yoʻllar ham ot-arava, mashina va tuya karvonlari bilan toʻlib-toshardi» (Sh. Rashidov).

Avj (arab tilidan olingan leksema choʻqqi, baland) 1) oʻn ikki maqom majmuasidagi maʼlum shoʻba nomi; 2) musiqa asarining yuqori pardalardagi choʻqqisi, kulminatsiya doirasi, yaʼni musiqa asarining eng baland registrdagi davomli kuy tuzilmasi. Maqomlarning cholgʻu va ayniqsa aytim boʻlimlari, ashula, katta ashula, suvora va yirik shaklli cholgʻu kuylardan keng oʻrin olgan jarayonga nisbatan qoʻllaniladi [8].

«Nogʻora» atamasi bilan bogʻliq boʻlgan frazeologik birliklarni ham halq folklor adabiyotida uchramiz, u arab tilidan oʻzlashgan coʻz boʻlib, «naqqora zarb beruvchi» mazmuniga ega ekanligi aniqlandi. Urma musiqa cholgʻu asbobi sifatida tuzilishi turlicha; tuvaksimon kosaxonasi, asosan, sopoldan yasaliadi. Kiyik yoki echki (ayrim joylarda boshqa hayvonlar) terisi bilan qoplanadi. Qadimdan harbiy, jarchi hamda ommaviy marosim cholgʻu asbobi sifatida Sharq mamlakatlarida maʼlum boʻlgan. Hozirda oʻzbek, tojik, uygʻur, arman xalq sozandolari tomonidan qoʻllaniladi.

Tilimizda nogʻora(s)i)ga oʻynamoq yaʼni kimningdir izmi bilan ish koʻrmoq, variant sifatida nogʻora(s)i)ga oʻynatmoq, childirma(s)i)ga oʻynamoq FB-lari bilan bogʻliq «Xm, oʻshalarning nogʻorasiga oʻynayman degin...» (Sh. Rashidov, Boʻrondan kuchli). «Senga kim qoʻyibdi birovning childirmasiga oʻynashni». (Said Ahmad, Qadrdon dalalar) [7,186] misollar koʻplab uchraydi.

«Toʻydan ilgari nogʻora qoqmoq» yaʼni roʻyobga chiqishi aniq boʻlmagan narsa haqida hovliqmalik bilan vaqtdan oldin gapirib yurmoq, variant sifatida «toʻydan oldin nogʻora chalmoq», sinonim qilib, «podadan oldin chang chiqarmoq» frazeologik birliklarini keltirish joizdir. «Kampirga aytib qoʻying, toʻydan ilgari nogʻora qoqib yurmasin... Oʻqishni tamom qilganimdan keyin bir gap boʻlar» (Gʻ. Gulom. Yodgor) [7]. Mazkur iboraga fransuz tilidagi «Il ne faut pas chanter victoire avant le temps» FB-i ekvivalent boʻlib keltirishni taʼkidlash oʻrinli.

«Doʻppi» termini bilan, asosan, oʻzbek tili madaniyatiga xos boʻlgan iboralar talaygina boʻlib, doʻppini yerga qoʻyib – fikrini jamlab; doʻppi qaytaqi - parvoyi falak; doʻppining tagidakkina – kichkinagina; doʻppisi osmonda – nihoyatda xursand; doʻppisini osmonga otmogʻ – quvonmoq; doʻppisi yarimta – begʻam, yallo qilib; doʻppi tor kelganda – imkonsizlikda; doʻppini almashtirgandek – osongina; doʻppisini ol desa, kallasini olmoq – oshirib yubormoq; doʻppisini ol desa, boshini olmoq – oshirib yubormoq; doʻppisini osmonga irtitmoq – quvonmoq; doʻppisini osmonga tashlamoq – shodlanmoq; birovning doʻppisini birovga kiygazmoq – oʻz foydasiga boshqalarni laqillatmoq; Bosh omon boʻlsa, doʻppi topiladi. – muhimi tansogʻlik; Doʻppining tagida odam bor. – hamma joyda odam bor. – kabi frazeologik birliklar tilda keng qoʻllaniladi [3].

Mulohazalar. Fransuz tilidagi sanʼatga oid terminlar vositasida yasalgan xalq ogʻzaki ijodi va ijrochilik sanʼatiga xos «faire chanter quelqu'un» («birovni gullashga majbur qilmoq»), «se tirer des flûtes», «jouer des flûtes» (qochib qolmoq, oʻzini qutqarmoq), «Le chat parti, les souris dansent.» («Sulaymon oʻldi, devlar qutildi»), «se mettre au diapason» («maromiga tushmoq»), «connaître la chanson» («yoʻlini bilmoq»), «jouer la comédie» («rol oʻynamoq»), «entrer en scène» («mojaroga qoʻshilmoq»), «sans tambour ni trompette» («imi-jimida»), «C'est toujours la même musique.» («Eski

hammom, eski to'sh") (Tarjima: G.S.Hojiyeva) kabi iboralarni ularning o'zbek tilidagi muqobili asosida tahlil qilib, mazkur o'rinda ko'proq fransuz tilidagi FBlar yasallishida san'atga oid so'z va so'z birikmalaridan foydalanilganligini, ammo ularning o'zbekcha muqobillari ham milliy til xususiyatidan kelib chiqqan holda o'rinli tarjima qilinganligini ko'rish mumkin.

Shu o'rinda frazeologik birlik ifoda plani bilan mazmun plani o'ziga xos qarama-qarshiligi va birligi asosida yuzaga keladi, shunga ko'ra frazeologik birliklar alohida yondashishni o'rganishni talab qiladi, deb aytish mumkin. Frazeologik birlik va frazeologiya atamalarini bilan bir qatorda idioma va idiomatika atamasi ham qo'llanadi. FBlar obrazlilik va ekspressivlikni vujudga keltiruvchi murakkab vositalar bo'lib, ular badiiy, siyosiy, publitsistik matnlarning ifodaviy ta'sirchanligini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, qiyoslanayotgan ikki noqardosh til – fransuz va o'zbek tillarida san'at

terminosferasidagi mushtaraklik, differensial belgilar, o'ziga xos umumiylik va xususiylik, shuningdek, terminlarning tarixiy ildizlari va ularning shakllanishi, taraqqiyot bosqichlari, yasallishi, san'atga oid terminosistemasining turli tizimli tillar bilan uyg'unlashganligi, ularning milliy-madaniy bog'liqligi va farqlari, tahlil etildi, san'at va uning klassikatsiyasi o'rganilib misollar asosida asoslandi. Aytish joizki, xalqning xarakteri va uni tashkil etuvchi o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash juda mushkul vazifa bo'lib, o'zbek va fransuz millati shaxsiga xos xususiyatlar, ikki til kesimidagi san'atga doir terminologiyasidagi jihatlar boshqa ko'p til va millatlarga ham xosdir. Shunga qaramay, tahlilga tortilgan leksik-semantik birliklar, milliy-madaniy dominantlar o'zbek va fransuz terminologiyasida «o'zbek va fransuz milliy xarakteri»ni eng yuqori darajada ifodalovchi hamda aynan o'zbek va fransuz shaxsining milliy o'ziga xosliklarini farqlovchi lisoniy vositalar hisoblanadi.

ADABIYOTLAR

1. Abduazizov A.A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. Toshkent, Sharq, 2010. – B.78.
2. Badalov F.A. Frazeologik birliklarning semantik xususiyatlarini o'rganishdagi ba'zi-bir mulohazalar. Xalqaro simpozium materiallari. Termiz, 2004. – B.44.
3. Hojiyeva G.S. San'atga oid terminlarning leksik-semantik va milliy-madaniy tahlili (fransuz va o'zbek tillari misolida). Falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. – Buxoro, 2023. – B.97.
4. Hojiyeva G.S. Ranglar vositasida hosil bo'lgan fransuz frazeologik birliklarining tarjimada aks ettirilishi. Magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan dis. – Toshkent, 2012. – B.9-11.
5. Imyaminova Sh.S. Nemis tili frazeologiyasi. Mumtoz so'z, Toshkent, 2011, – B.3.
6. Mamatov A.E. Hozirgi zamon o'zbek adabiy tilida leksik va frazeologik norma muammolari. Fil.f.dok...dis.: 10.02.02. O'zb.FA Tilshunoslik instituti, Toshkent, 1991, – B.270.
7. Rahmatullayev Sh. O'zbek tilining frazeologik lug'ati. Qomuslar bosh tahririyati, T., 1992, – B.3.
8. Sayfullayev B.S. Madaniyat va san'at atamalarini qomusiy lug'ati. – Toshkent, 2013. – B.5.
9. Арнольд И.В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность. – СПб: Изд-во С.Петербург. ун-та, 1999. – С.242-243.
10. Виноградов В.В. Очерки по истории русского литературного языка XVII- XIX веков. – Москва, 1982. – С.6, 85.
11. Назарян Г.А. Фразеология современного французского языка. ВП, 1987, с. 5.

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТИК НУУЗ

АКТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

**JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN**

**2023
1/5/1**

**Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi**

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdulayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Shirinova R.X. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

TOSHKENT – 2023

Saodatov A. Yoshlarda ekologik madaniyatni shakllantirishda Orol dengizidagi o'zgarishlarni o'rni	174
Toshev O. Konfliktlar haqidagi hozirgi zamon konsepsiyalari	177
To'lanov M. Sog'lom turmush tarzini shakllanishining ijtimoiy-tarixiy, falsafiy va diniy axloqiy asoslari	180
To'xtayev B. Mamlakatimizda "Elektron parlament" tizimini yanada takomillashtirish masalalari	183
Usmonova M., Yo'ldashaliyeva N. Biologiya fanlarini o'qitishda talabalarning kasbiy yo'nalishini rivojlantirish.....	187
Xamidova C. Сравнительный метод при изучении теоретических понятий в 8 классе	189
Xoliqov B. Kurashchilarda texnik usullarning samaradorligini oshirishda mashg'ulot jarayonini optimallashtirish	193
Xoliqulov B. Kompyuterli modellashlash postulatlarini va funksiyalarining turli sohalarida amaliyotga qo'llash metodlari	197
Xolyigitova B. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini badiiy adabiyotlar asosida shakllantirishning samarali usullari	200
Xo'jamberdiyeva Sh. Bolalarni badiiy asarlar bilan tanishtirishga doir zamonaviy yondashuvlar	204
Haydaraliyev Sh. Ijtimoiy-siyosiy fanlarda hamkorlik tushunchasi	206
Shermuxeimedov A. 2022 yilgi futbol bo'yicha 22-jahon chempionati musobaqasida jamoalar tayyorgarliklarini tadqiq etishdagi zamonaviy yondashuvlar	210
Shoymardonova D. O'zbekistonda zamonaviy umumta'lim maktablari sharoitida bolalarning jismoniy tarbiyasi, maktab sportining muammolari	215
Yunusaliyev J. Didaktik tamoyillar tahlili	218
Yusupova Sh. Ingliz tili darslarida talabalar texnik tafakkurini rivojlantirishning innovatsion shakllari	221
Yakubova Sh. Talabalarda pozitiv dunyoqarashni shakllantirishga oid yondashuvlar	224
Yaxshibayeva N. Developing critical thinking through active learning	227
Yaxshiboyev Sh. Jamiyat "siyosiy madaniyati" va konseptual masalalari	230
Filologiya	
Abdulxamidova X. Isajon Sulton romanlarida badiiy-psixologik xronotop	234
Bo'riyeva N. O'zbek tilidagi millat va shaxs konseptining lingvomadaniy tahlili	238
Valiyeva N. The classification of chemical terminology in modern english and uzbek linguistics.....	241
G'oziev A. "Devoni Fig'oniy" haqida ba'zi qaydlar	244
Dauletmuratova M. Ingliz tilidagi IT terminlarni o'rganish va o'rgatish ahamiyati	247
Yuldasheva D. Turkiy tillarda qush nomlarining o'rganilish tarixiga doir	250
Karamova Sh. Hayotiy tafsilotlar va ijodkor uslubi (A.Oripov she'riyati misolida).....	253
Kenjayeve P., Rajabov F. Yusuf Ziy O'rtach she'riyatida lirik qahramon tasviri	255
Mamadjanova N. Murojaat mayli modalligi tushunchasi va uning tilshunoslar tadqiqotlarida qo'llanilishi	259
Mamatov R. Gerta Myullerning zamonaviy nemis adabiyotidagi realistik qarashlari	262
Mansurova N. Ingliz va o'zbek tillaridagi marketing va menejment terminlarining semantik xususiyatlari	265
Maxsudova N. Abdulhamid Nurmonovning fonetik, fonologik, morfonologik qarashlari	268
Murtozayeva N. Ingliz tilining xalqaro til sifatida o'qitilish tamoyillari	271
Muxiddinova B. Ingliz va o'zbek tillaridagi qo'shma so'zlarning lingvokulturologik xususiyatlari	274
Nazarova G., Kenjayeve V. The influence of naturalism on american literature	277
Nazirqulova D. O'zbek tilida xushmuomalalik kategoriyasining ifodalanishi	279
Nasirova G., Rakhimova Y. Gender stereotypes and culture in children's literature	282
Nasirova Z. Yukio Misima asarlarida izohlarning qo'llanilishi	285
Niyozova S. Comparative analysis of phraseological units with somatic component in english and russian languages	288
Olimova D. Lingvistik baho nazariyasining rivojlanishi va asosiy yondashuvlar	291
Rahmonova S. Fikrlarni ularning funktsional ekvivalentlariga bog'laydigan til signallarini tarjima qilish	294
Rahimbayeva H. Ierarxik korpus yaratish metodlari, izohlash (annotatsiya) sxemalari va foydalaniladigan elektron uskunalar.....	297
Sapayeva B. Ergash gapda absolyut gap tuzilishi va uning ahamiyati	300
Safarova X. Fransuz tilidan ingliz tiliga o'zlashma so'zlarning fonetik assimilyasiyaga uchrash yo'llari	303
Siddikova I., Nartayeva M. Stomatologik terminlarning etimologik va funktsional xususiyatlari	306
Sohibova Z. O'zbek peyzaj lirikasida qish fasli tasviri	309
Tahirova Sh. O'zbek tili so'zlashuv uslubiga kirib ommalashgan qo'shma fe'llarning struktur xususiyatlari	312
To'rayeva Sh. So'z birikmasining tibbiy nutqda qo'llanilishi	315
Turayeva Sh. Yuridik ritorikaning paralingvistik jihatlarini	319
Xamidov N. Otlarda erkalash-kichraytirish shakllarining uslubiy xususiyatlari	323
Xodjayeva D., Murodova N. Toponimika va toponimlarning semantik tahlili	326
Xolmonova S. Retronimlarning leksikografik xususiyatlari	329
Xolova M. Shevalar korpusida sifat so'z turkumini razmetkalash masalasi	332
Hojiyeva G., Mustafayeva F. San'atga doir terminlar vositasida frazeologik birliklarning ifodalanishi (o'zbek va fransuz tillari misolida).....	335
Ergasheva G. Ingliz va o'zbek tillarida kasbga oid leksikaning shakllanish xususiyatlari	338
Ermotova D. Some reflections on the monolingual terminographic treatment of grammatical metalanguage in french	341
Yunusov N. Ingliz va o'zbek tilida sifat so'z turkumlarini tadqiq qilishning nazariy masalalari	345